

การพัฒนาผู้เรียนด้วยการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อน Developing Learners by Using Peer Feedback

พินดา วราสุนันท์¹

Pinda Varasunun¹

สาระสังเขป

การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้และการประเมินความก้าวหน้า (Formative assessment) ซึ่งการจัดการเรียนรู้ในยุคปัจจุบันต้องการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ แนวคิดหนึ่งที่น่าสนใจและผู้เขียนนำเสนอในบทความนี้คือ การให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อน (Peer feedback) เนื่องจากมีนักวิจัยที่ศึกษาพบว่า แนวคิดนี้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการเรียนระหว่างผู้เรียนและครู พัฒนาความรู้ความสามารถของผู้เรียนโดยมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนในระยะยาวมากกว่าข้อมูลย้อนกลับที่ได้รับจากครู รวมถึงการสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้แบบมิตร บทความนี้จึงต้องการนำเสนอถึงหลักการและกระบวนการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อน รวมถึงปัจจัยส่งเสริมสนับสนุนการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อน ผู้เขียนหวังว่าเนื้อหาในบทความนี้จะเป็นประโยชน์แก่ครูและผู้เรียนในการเรียนรู้ด้วยแนวคิดการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อน (Peer Feedback)

คำสำคัญ : ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อน

SUMMARY

Feedback is the important component to enhance the learning process and formative assessment. Nowadays, learners must be participated in the learning process. The interesting concept which offers in this article is peer feedback method. Researchers found that the peer feedback method enhance the learning participation between learners and teachers, improving learners by changing learners' behavior in a long term learning rather than feedback by teachers including building friendly atmosphere for learning. This article would like to present the principles of how to provide peer feedback and process of using peer feedback including factors encouraging peer feedback. The author hopes that the content of this paper can be beneficial for teachers and learners to learn by using peer feedback.

Keywords : peer feedback

¹ อาจารย์ประจำภาควิชาครุศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
รับต้นฉบับ 2 พฤศจิกายน 2556 รับตีพิมพ์ 28 มกราคม 2557

บทนำ

จุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ นอกจากต้องการตัดสินผลการเรียนรู้แล้ว สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน ทั้งนี้ Taras (2008 : 173) กล่าวว่า การให้ข้อมูลย้อนกลับ หรือ Feedback คือองค์ประกอบที่สำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ ประกอบกับ Liu และ Lee (2013 : 187) เห็นว่า การประเมินทางวิชาการแบบเดิมๆ มุ่งเน้นเพียงแบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์โดยผู้เรียนจะใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ของตนเองในการหาคำตอบ จึงมีข้อจำกัดในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างบุคคล ครูจึงควรวางวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมระหว่างผู้เรียนด้วยวิธีการประเมินที่หลากหลายโดยใช้หลักการประเมินความก้าวหน้า (Formative assessment) ด้วยวิธีการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนที่นอกเหนือจากการประเมินแบบสรุปผลรวม (Summative assessment) โดยในปัจจุบันข้อมูลย้อนกลับถูกนำมาใช้ทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาความรู้และทักษะ นับเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างแรงจูงใจสำหรับการเรียนรู้รวมถึงการส่งผลให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (Shute, 2008 : 1) จึงมีงานวิจัยในต่างประเทศมากมายที่ศึกษาและใช้ข้อมูลย้อนกลับในการพัฒนาผู้เรียน บทบาทที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอในครั้งนี้คือ แนวคิดการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อน หรือที่เรียกว่า Peer Feedback โดยกล่าวถึงที่มาของแนวคิดนี้ ความหมาย หลักการและกระบวนการดำเนินงาน บทบาทของครูและผู้เรียน รวมถึงข้อจำกัดของแนวคิด โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ที่มาของแนวคิดการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อน (Peer Feedback)

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นถึงประโยชน์ของการให้ข้อมูลย้อนกลับ คือ การพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคคล และการสร้างแรงจูงใจสำหรับการเรียนรู้ ครูจึงใช้กระบวนการให้ข้อมูลย้อนกลับนี้ในการพัฒนาผู้เรียน แต่มีงานวิจัยมากมายที่พบว่าข้อมูลย้อนกลับจากครามีข้อจำกัดบางประการ เช่น Gielen และคณะ (2010 : 147) ที่กล่าวว่าข้อจำกัดคือ เวลาและโอกาสในการให้ข้อมูลย้อนกลับเพราะภาระงานของครูที่มีมากและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นมากมาย เช่นเดียวกับ Yang และคณะ (2006 อ้างถึงใน Gielen และคณะ, 2010 : 144-147) ศึกษาพบว่าข้อมูลย้อนกลับจากครามีความน่าเชื่อถือเพราะครามีประสบการณ์มากกว่า

แต่อิทธิพลที่จะส่งผลในการพัฒนาตนเองของผู้เรียนจะเป็นผลลัพธ์ที่เกิดในระยะสั้น ข้อค้นพบในงานวิจัยทั้ง 2 เรื่องนี้จึงสนับสนุนการให้ข้อมูลย้อนกลับจากเพื่อน นอกจากนี้มีงานวิจัยหลายชิ้นที่ใช้แนวคิดการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อนมาพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนหลายด้าน เช่น 1) การพัฒนาความสามารถทางการเขียน โดยงานวิจัยของ Lundstrom และ Baker (2009 : 30-33) และ Su (2011 : 366-267) มีการฝึกผู้เรียนให้ข้อมูลย้อนกลับที่มีประสิทธิภาพ จากนั้นทำการยกตัวอย่างการเขียนที่ยังมีข้อบกพร่องอยู่ให้ผู้เรียนเสนอแนะว่าจะพัฒนาการเขียนในบทความอย่างไรให้ดีขึ้น 2) การทำวิทยานิพนธ์ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาช่วยดูแลและฝึกการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อน และ 3) การมอบหมายงาน/การบ้านผ่านทางออนไลน์ (Liu และ Lee, 2013 : 190) ซึ่งจุดเด่นของแนวคิดการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อนมีหลายประการ จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ดังนี้ (Yang และคณะ, 2006 อ้างถึงใน Gielen และคณะ, 2010: 144-147 ; Su, 2011 : 366-367 และ Liu และ Lee, 2013 : 190-193)

ประการแรก ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นมากขึ้นในการได้รับข้อมูลย้อนกลับจากเพื่อนและเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนในระยะยาวนำไปสู่การควบคุมตนเอง/การกำกับตนเองมากกว่าจากครู

ประการที่สอง ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อนเข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อนและเหมาะสมกับผู้เรียนมากกว่าเพราะเพื่อนผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับนั้นมีความใกล้ชิดกันมากกว่าข้อมูลย้อนกลับจากครู

ประการที่สาม สามารถได้รับข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อนที่มีความรวดเร็วจากครูและมีความสม่ำเสมอมากกว่าเพราะภาระงานของครูที่มีมาก

ประการที่สี่ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการเรียนระหว่างผู้เรียนและพัฒนาความรู้ความสามารถ รวมถึงการสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้แบบมิตร นับเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

2. ความหมายของแนวคิดการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อน (Peer feedback)

การให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อน (Peer feedback) หมายถึง การให้ข้อเสนอแนะจากผู้เรียนที่มีความสามารถเท่าเทียมกันแต่ไม่ได้มุ่งหวังเพื่อการตัดสินหรือให้ระดับคะแนน โดย

เพื่อนจะให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อเสนอจุดแข็ง จุดที่ควรพัฒนาเพื่อนำไปสู่กระบวนการพัฒนาความสามารถ สิ่งที่สำคัญของการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อนคือ ความไว้วางใจและปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Gielen และคณะ, 2010 : 144) ทั้งนี้มีคำที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อน (Peer Feedback) เช่น การประเมินโดยเพื่อน หรือ Peer Assessment จะมีขอบเขตที่กว้างกว่าซึ่งครอบคลุมถึงการปฏิบัติทางการประเมิน การกำหนดวัตถุประสงค์ของกลุ่มผู้ประเมิน มีการกำหนดรูปแบบการฝึกอบรมและการให้คำแนะนำ แต่ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อน (Peer Feedback) จะมีขอบเขตที่เฉพาะเจาะจงมากกว่าคือ เน้นการพัฒนาความสามารถของบุคคล หากแบ่งประเภทของข้อมูลย้อนกลับเป็น 2 ระยะตามแนวคิดของ Shute (2008 : 1-2) คือ

1) ข้อมูลย้อนกลับเพื่อความก้าวหน้า (Formative Feedback) หมายถึง การให้ข้อเสนอแนะเพื่อส่งเสริมสนับสนุนความสามารถของผู้เรียนที่ไม่ใช่การประเมินเพื่อมุ่งตัดสินวัตถุประสงค์หลัก คือ การส่งเสริมการเรียนรู้หรือความสามารถ โดยให้สารสนเทศที่ถูกต้องตรงกับเป้าหมายและทักษะและเชื่อมโยงกับการวินิจฉัยและบุคลิกภาพของผู้เรียน และ 2) ข้อมูลย้อนกลับแบบสรุปผลรวม (Summative Feedback) คือข้อมูลย้อนกลับที่ผู้เรียนได้รับหลังจากการสอบแล้ว ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อน (Peer Feedback) จัดเป็นข้อมูลย้อนกลับเพื่อความก้าวหน้า (Formative Feedback) โดยมีหลักการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อนดังนี้

3. หลักการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อน

การที่จะให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ด้วยกระบวนการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อน ครูต้องเข้าใจหลักการให้ข้อมูลย้อนกลับที่ดี จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องสรุปได้ดังนี้ (Svinicki, 2001 : 19-23; Rubin, 2006 : 385-388 และ Shute, 2008 : 19-20)

3.1 มีการกำหนดเป้าหมายร่วมกันที่ชัดเจน และการกำหนดทิศทางให้ผู้เรียนสามารถไปถึงเป้าหมายได้

3.2 ข้อมูลย้อนกลับนั้นสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง มีความเฉพาะเจาะจง มีความชัดเจน ไม่ยาวจนเกินไป หลีกเลี่ยงการให้ข้อมูลที่แสดงอารมณ์

3.3 ให้สารสนเทศในเชิงบวกและมุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถที่เปรียบเทียบเฉพาะในตัวบุคคลไม่เปรียบเทียบ

กับบุคคลอื่น ๆ

3.4 ทันเวลาต่อการนำไปใช้ โดย Shute (2008 : 15) แนะนำว่าสำหรับกิจกรรมที่ใหม่และยากควรให้ข้อมูลย้อนกลับแบบทันทีทันใด แต่หากต้องการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้โดยการถ่ายทอดความรู้ที่มีผู้มีความสามารถและการลงมือทำควรให้ข้อมูลย้อนกลับแบบล่าช้า

ทั้งนี้ประเด็นที่กล่าวมาข้างต้นถึงหลักการให้ข้อมูลย้อนกลับที่ดีนั้นเป็นหลักการทำงานของข้อมูลย้อนกลับทั่วไปที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ แต่ประเด็นที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอเพิ่มเติมคือ มุมมองที่ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อนซึ่งมีความแตกต่างจากข้อมูลย้อนกลับทั่วไป ครูผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถให้ข้อมูลย้อนกลับแก่เพื่อนได้ และงานวิจัยของ Zheng (2012 : 121) พบว่าผู้เรียนยังต้องการข้อมูลย้อนกลับจากครูด้วย ดังนั้นครูควรดำเนินการให้ข้อมูลย้อนกลับร่วมกับผู้เรียนและกำกับติดตามกระบวนการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อน บทบาทของครูสรุปได้ดังนี้

3.5 ครูควรสร้างแรงจูงใจในการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อน เนื่องจากผู้เรียนบางคนไม่เห็นความสำคัญ ทั้งนี้งานวิจัยของ Svinicki (2001 : 19) สร้างแรงจูงใจโดยการเพิ่มคะแนนให้แก่ผู้เรียน

3.6 ฝึกปฏิบัติการการให้ข้อมูลย้อนกลับให้แก่ผู้เรียน และชี้ประเด็นที่มีความเหมาะสมว่าเป็นอย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนสามารถให้ข้อมูลย้อนกลับได้อย่างเหมาะสม (Svinicki, 2001 : 23)

3.7 ครูมีการจัดเตรียมสิ่งสนับสนุนสำหรับการให้ข้อมูลย้อนกลับและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีเวลาคิดพิจารณาเพื่อการให้ข้อมูลย้อนกลับนั้น (Svinicki, 2001 : 22)

3.8 ข้อมูลย้อนกลับที่ดีต้องไม่มากจนเกินไป โดยงานวิจัยของ Ackerman และ Gross (2010 : 177) พบว่านักเรียนที่ได้รับข้อมูลย้อนกลับมากเกินไปจะรู้สึกท้อแท้ไม่ได้รับความยุติธรรม แต่การได้รับข้อมูลย้อนกลับประมาณ 1-2 รายการจะทำให้รู้สึกดีและมีความพึงพอใจมากกว่า

3.9 ครูควรให้ข้อมูลย้อนกลับที่เหมาะสมกับผู้เรียน หากผู้เรียนที่มีความสามารถน้อยเหมาะสมกับข้อมูลย้อนกลับแบบทันทีทันใด (Immediately feedback) มีความตรงไปตรงมาและเสนอแนะถึงความถูกต้องของสิ่งที่ต้องทำ หากผู้เรียนที่มี

ความสามารถสูงเหมาะกับข้อมูลย้อนกลับแบบย้อนหลัง (Delay feedback) ซึ่งทั้งสองแบบมีข้อดีต่างกัน คือ ข้อมูลย้อนกลับแบบทันทีทันใด (Immediately feedback) ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการทำงานและไม่ล้ามีประเต็น ในส่วนของข้อมูลย้อนกลับแบบย้อนหลัง (Delay feedback) นักเรียนได้รับเมื่อเวลาผ่านไปหลังจากทำหน้าที่เสร็จแล้วจะช่วยลดเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ (Shute, 2008 : 15)

ตามที่กล่าวมาคือหลักการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อน ดังนั้นในหัวข้อถัดไปผู้เขียนขอนำเสนอกระบวนการดำเนินงานในการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อน มีรายละเอียดดังนี้

4. กระบวนการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อน

มีงานวิจัยในต่างประเทศมากมายที่กล่าวถึงกระบวนการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อน ผู้เขียนสรุปกระบวนการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อน แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

ตารางที่ 1 คำแนะนำในการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อพัฒนาและประเด็นที่ควรหลีกเลี่ยง โดย Shute (2008 : 30-33)

คำแนะนำในการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อพัฒนา	ประเด็นที่ควรหลีกเลี่ยง
1. เน้นให้ข้อมูลย้อนกลับที่มีต่อหน้าที่ มีใช้ต่อบุคคล	1. อย่าทำการเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น
2. ให้ข้อมูลย้อนกลับที่มีความชัดเจน ไม่ยาวจนเกินไป	2. ข้อมูลย้อนกลับควรเป็นไปเพื่อการพัฒนามากกว่าให้ระดับ คะแนนหรือเกรด
3. อยู่บนพื้นฐานความต้องการของผู้เรียนโดยลดช่องว่างระหว่างความสามารถจริงและเป้าหมายที่ต้องการ	3. อย่าให้ข้อมูลย้อนกลับที่ทำลายความเชื่อมั่นและศรัทธาในตนเอง
4. ไม่มีอคติ และอาจเขียนผ่านทางคอมพิวเตอร์ การเขียนเพื่อช่วยลดอคติ	4. การให้ข้อมูลย้อนกลับแบบทันทีทันใดด้วยคำพูดอาจเกิดอคติ ควรให้ข้อมูลย้อนกลับทางคอมพิวเตอร์โดย
5. ให้การยกย่อง ชมเชยเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน	5. หลีกเลี่ยงคำพูดที่รุนแรง

ขั้นที่ 3 ผู้เรียนให้ข้อมูลย้อนกลับตามหลักการให้ข้อมูลย้อนกลับที่ดี ทั้งนี้ควรทำการปิดชื่อเจ้าของผลงานเพราะงานวิจัยของ Liu และ Lee (2013 : 193) ศึกษาการให้ข้อมูลย้อนกลับในการทำการบ้านโดยเพื่อน ผู้วิจัยกล่าวว่าการเปิดเผยชื่อจะทำให้เพิ่มความเชื่อมั่นในการประเมินและเกิดความรู้สึกส่วนตัวของเพื่อนด้วยตนเอง และบทบาทของครูคือการจัดเตรียมทรัพยากรสิ่งสนับสนุนในการฝึกปฏิบัติการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อนและพิจารณาความเหมาะสมของข้อมูลย้อนกลับที่ได้จากผู้เรียนด้วยว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

ขั้นที่ 1 ครูและผู้เรียนกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน และอธิบายถึงแนวทางการดำเนินงาน ทั้งนี้การดำเนินงานในขั้นตอนแรกเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการเริ่มต้นดำเนินการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อน (Gielen และคณะ, 2010 : 145 และ Liu และ Lee, 2013 : 190-193)

ขั้นที่ 2 ครูฝึกกระบวนการให้ข้อมูลย้อนกลับและแบบอย่างในการให้ข้อเสนอแนะงานที่ได้รับมอบหมายนั้นๆ แก่ผู้เรียน เพราะหากผู้เรียนถูกฝึกฝนในการให้ข้อมูลย้อนกลับก็สามารถให้ข้อมูลย้อนกลับที่มีประสิทธิภาพ และเป็นการส่งเสริมประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน (Lundstrom และ Baker, 2009 : 30-33 และ Gielen และคณะ, 2010 : 145) นอกจากนี้ Shute (2008 : 30-33) ได้สรุปถึงคำแนะนำในการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อพัฒนาและประเด็นที่ควรหลีกเลี่ยงดังแสดงในตารางที่ 1

ขั้นที่ 4 เมื่อผู้เรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อนแล้ว ทำความเข้าใจกับข้อมูลย้อนกลับนั้นและร่วมกันอภิปรายพร้อมแสดงความคิดเห็นระหว่างผู้เรียนและครู และประเด็นสำคัญของแนวคิดการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อน Zheng (2012 : 121) พบว่าบางครั้งผู้เรียนไม่ไว้วางใจในข้อเสนอแนะจากเพื่อนว่ามีความถูกต้องหรือไม่ การที่ครูร่วมอภิปรายถึงข้อมูลย้อนกลับนั้นจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้องและเหมาะสมแก่ผู้เรียน นั่นคือประโยชน์ที่ได้รับจากแนวคิดนี้ รวมถึง

บรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี และการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ทำให้มีความประทับใจกันมากขึ้น เปิดใจรับฟังความคิดเห็นกันมากขึ้นและพัฒนาความสามารถของตนเอง ก่อให้เกิดความมั่นใจและแรงบันดาลใจในการพัฒนาตนเองต่อไป ทั้งนี้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อนสามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อยๆ โดย Liu และ Lee (2013 : 189-190) แบ่งกลุ่มของข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อนในการให้ข้อเสนอแนะด้านการทำวิจัย 5 องค์ประกอบย่อยพร้อมตัวอย่าง ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การยืนยัน ยกตัวอย่างข้อมูลย้อนกลับ เช่น “งานวิจัยนี้เขียนนิยามได้ชัดเจน”

องค์ประกอบที่ 2 การขยายความ ยกตัวอย่างข้อมูลย้อนกลับ เช่น “ควรมีการอธิบายรูปแบบการคิดแต่ละแบบ”

องค์ประกอบที่ 3 การให้คำแนะนำ ยกตัวอย่างข้อมูลย้อนกลับ เช่น “ควรปรับ HI เป็น Ho เพราะเพศของนักเรียนเป็นตัวแปรอิสระ”

องค์ประกอบที่ 4 การให้เหตุผล ยกตัวอย่างข้อมูลย้อนกลับ เช่น “เพราะคำถามวิจัยมากเกินไป การออกแบบการวิจัยและตั้งสมมติฐานหลักจึงสับสน”

องค์ประกอบที่ 5 การสร้างใหม่ ยกตัวอย่างข้อมูลย้อนกลับ เช่น “ในสมมติฐานข้อที่ 2 ผู้วิจัยสับสนระหว่างสมมติฐานหลักกับสมมติฐานรอง” การให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อนเป็นการมีส่วนร่วมระหว่างผู้เรียนด้วยกันและครู ดังนั้นรูปแบบของการมีปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ด้วยแนวคิดนี้มีหลายรูปแบบทั้งในแบบที่ได้ประโยชน์ทั้งสองฝ่าย ฝ่ายหนึ่งได้ประโยชน์แต่อีกฝ่ายหนึ่งไม่ได้ประโยชน์หรือไม่ได้ประโยชน์ทั้งสองฝ่าย นักการศึกษา Zheng (2012 : 113-119) ได้วิจัยกระบวนการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อนด้วยวิธีการศึกษาเชิงชาติประพจน์จากการสังเกตพฤติกรรมในห้องเรียน การอภิปราย การสัมภาษณ์ ศึกษาร่างการเขียนของนักเรียนโดยพบรูปแบบการเรียนรู้ในการมีปฏิสัมพันธ์กันดังนี้

1) รูปแบบการมีส่วนร่วม (Collaborative pattern)

โดยสมาชิกในกลุ่มทำงานและแก้ไขปัญหาพร้อมกัน เกิดประโยชน์ร่วมกัน มีความเสมอภาคกัน แก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบและสร้างสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้

2) รูปแบบผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะ (Expert-novice pattern) โดยผู้เชี่ยวชาญจะมีโอกาสในการให้ข้อเสนอแนะมากกว่าซึ่งเป็นรูปแบบที่เกิดประโยชน์ แต่อำนาจไม่เท่ากัน

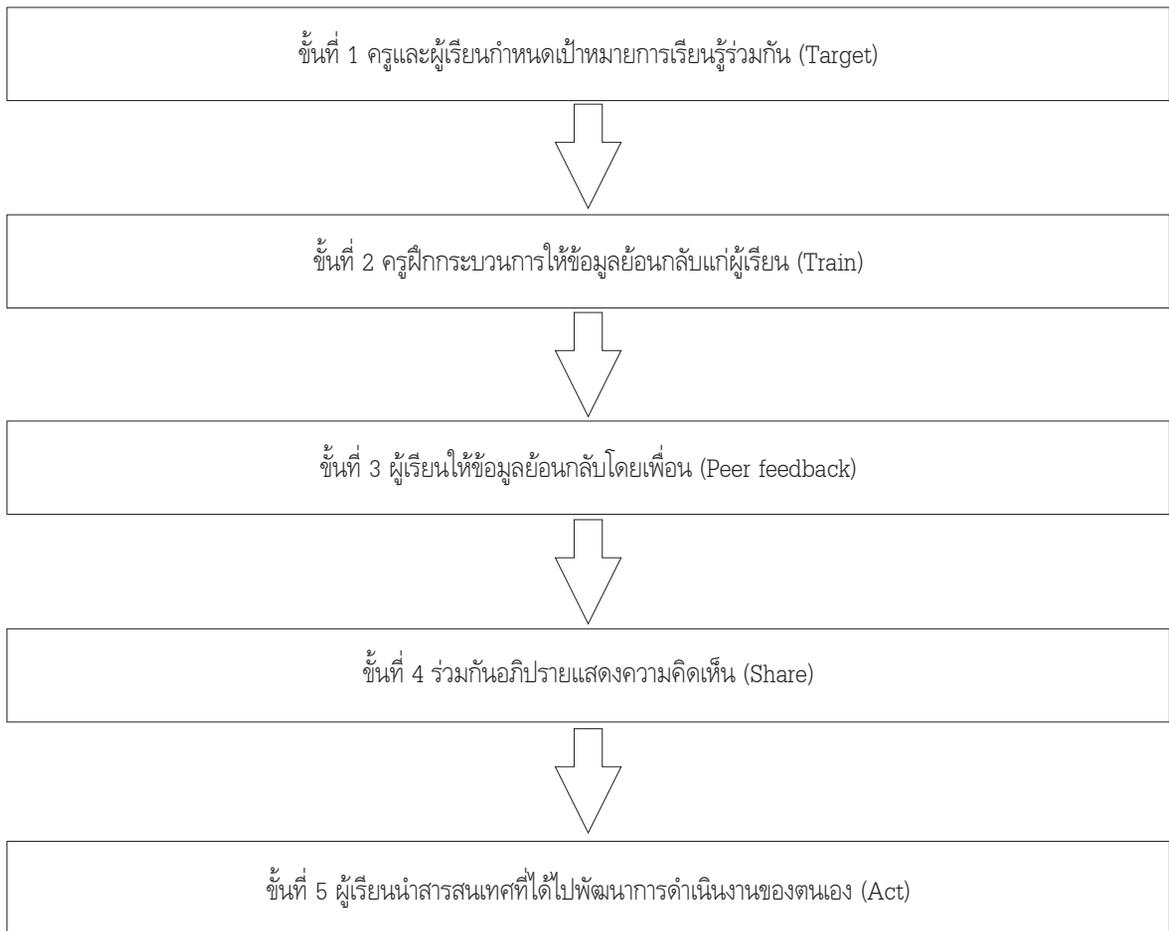
3) รูปแบบการมีอำนาจเท่าๆกัน (Dominant-dominant Pattern) โดยบุคคลหนึ่งให้ข้อเสนอแนะแต่บุคคลหนึ่งไม่เห็นด้วยและมีปฏิสัมพันธ์ในเชิงลบ เป็นรูปแบบที่มีอำนาจเท่าๆกัน แต่การมีประโยชน์ร่วมกันน้อยจึงได้รับประโยชน์จากการมีปฏิสัมพันธ์ในรูปแบบนี้เพียง

4) ไม่ได้ไม่เสียทั้งคู่ (Passive-passive pattern) เป็นรูปแบบที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้และไม่เกิดประโยชน์แต่มีความเสมอภาคกัน

ขั้นที่ 5 ผู้เรียนนำสารสนเทศที่ได้ไปพัฒนาการดำเนินงานของตนเอง ทั้งนี้ข้อดีของแนวคิดข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อนเมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลย้อนกลับที่ได้จากครูคือ ผลที่เกิดขึ้นระยะยาวในการกำกับตนเอง ความพยายามในการพัฒนาตนเองและความสามารถในการปรับปรุงงานของผู้เรียน (Gielen และคณะ, 2010 : 147) โดย Morgan (2006 อ้างถึงใน Shute, 2008 : 29) กล่าวถึงการนำข้อมูลย้อนกลับไปใช้ให้มีประสิทธิภาพประกอบด้วยองค์ประกอบ คือ

1) แรงจูงใจหรือสิ่งที่นักเรียนต้องการ (Motive)
 2) โอกาสที่นักเรียนได้รับและใช้ข้อมูลย้อนกลับนั้น (Opportunity) และ 3) นักเรียนสามารถนำข้อมูลย้อนกลับนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ (Means) ทั้งนี้ผลจากการใช้ข้อมูลย้อนกลับที่ต่างกันอาจเกิดจากบทบาทหน้าที่ บริบททางการสอนและคุณลักษณะของผู้เรียนที่แตกต่างกัน

ผู้เขียนขอสรุปและนำเสนอกระบวนการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อนทั้ง 5 ขั้นดังแสดงในแผนภาพ

แผนภาพที่ 1 กระบวนการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อน

ตามที่กล่าวมาข้างต้นถึงกระบวนการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อน 5 ขั้นตอนดังแสดงในแผนภาพที่ 1 มีองค์ประกอบหรือปัจจัยมากมายที่ส่งเสริมกระบวนการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อนให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นการคำนึงถึงปัจจัยหรือองค์ประกอบที่ส่งเสริมการให้ข้อมูลย้อนกลับจึงเป็นสิ่งที่สำคัญดังที่ผู้เขียนกล่าวในหัวข้อถัดไป

5. ปัจจัยส่งเสริมสนับสนุนการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อน

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องพบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องมากมายในการส่งเสริมสนับสนุนการให้

ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อน สรุปได้ดังนี้

5.1 ปัจจัยด้านครูผู้สอน แม้ว่าแนวคิดการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อนจะเน้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะร่วมกัน แต่ครูยังเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินงาน เพราะครูจะทราบว่าควรให้ข้อมูลย้อนกลับที่มีประสิทธิภาพได้อย่างไร และครูต้องแสดงให้เห็นว่าข้อมูลย้อนกลับที่ปฏิบัติกันไม่เหมือนกันข้อมูลย้อนกลับแบบเดิมๆ รวมถึงการสร้างแรงจูงใจในการดำเนินงานแก่ผู้เรียน และบทบาทอื่นๆดังกล่าวข้างต้นในหัวข้อหลักการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อน (Svinicki, 2001 : 19-23 และ Gielen และคณะ, 2010 : 144-147)

5.2 ปัจจัยด้านการดำเนินงาน ประกอบด้วยองค์ประกอบ

กอบย้อยๆ ดังนี้ (Svinicki, 2001 : 19-23; Narciss และ Huth, 2004 อ้างถึงใน Shute, 2008 : 30-33 ; Gielen และคณะ, 2010 : 144-147 และ Zheng, 2012 : 121)

5.2.1 มีการกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานที่ชัดเจนร่วมกัน

5.2.2 มีกฏปฏิบัติทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับแนวคิดการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อนที่เหมาะสม

5.2.3 เวลาที่ให้ผู้เรียนได้คิด พิจารณาเพื่อให้อ่านข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้อื่น

5.2.4 การจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกหรือจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ

5.2.5 ผลิตปัจจัยที่ก่อให้เกิดอคติในการให้ข้อมูลย้อนกลับ เช่น การใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์แทนการเขียนด้วยลายมือ การปิดชื่อเจ้าของผลงาน

5.3 ปัจจัยด้านผู้เรียน เนื่องจากแนวคิดนี้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนร่วมแสดงความคิดเห็นในการให้ข้อมูลย้อนกลับ ดังนั้นผู้เรียนจึงเป็นปัจจัยหลักสำคัญในการดำเนินงานโดยต้องมีความเชื่อมั่นในแนวคิดนี้ว่าสามารถพัฒนาความสามารถและก่อให้เกิดการเรียนรู้ รวมถึงการให้ข้อมูลย้อนกลับที่ปราศจากอคติส่วนตัว ดำเนินการให้ข้อมูลย้อนกลับตามหลักการให้ข้อมูลย้อนกลับที่ดี และใช้เทคนิคการกำกับตนเอง การควบคุมตนเองในการพัฒนาความสามารถของตนเองต่อไปในอนาคต

สรุป

การให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อน คือ การให้ข้อเสนอแนะจากผู้เรียนที่มีความสามารถเท่าเทียมกันเพื่อเสนอจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนานำไปสู่กระบวนการพัฒนาความสามารถ ของบุคคล จุดเด่นของข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อนคือเข้าใจง่ายกว่าข้อมูลย้อนกลับจากครู และด้วยภาระงานของครูที่มีมากทำให้เป็นอุปสรรคต่อการให้ข้อมูลย้อนกลับ รวมถึงแนวคิดข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อนช่วยส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการกำกับ/ควบคุมตนเองในระยะยาว แต่ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากแนวคิดนี้คือ ผู้เรียนยังขาดความเชื่อมั่นในการได้รับข้อมูลย้อนกลับจากเพื่อนว่ามีประสิทธิภาพ ครูจึงเป็นบุคคลที่มีบทบาทหลักในการฝึกปฏิบัติทำให้ผู้เรียนเรียนรู้การให้ข้อมูลย้อนกลับที่ถูกต้องเหมาะสม รวมถึงการควบคุมให้ข้อมูลย้อนกลับเหล่านั้นมีประโยชน์ต่อการนำไป

พัฒนาความสามารถของบุคคลและก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียนและครู ทั้งนี้ Shute (2008 : 35) กล่าวว่าไม่มีรูปแบบของข้อมูลย้อนกลับแบบใดแบบหนึ่งที่ดีที่สุดสำหรับผู้เรียนทุกคนและทุกๆการเรียนรู้ ดังนั้นผู้ที่ปฏิบัติต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมและนำข้อดีของแต่ละแนวคิดไปประยุกต์ใช้เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

Ackerman, D.S. and Gross, B.L. (2010). Instructor feedback: how much do students really want?. **Journal of Marketing Education** 32 (2), 172-181.

Gielen, S., Tops, L., Dochy, F., Onghena, P. and Smeets, S. (2010). A comparative study of peer and teacher feedback and of various peer feedback forms in a secondary school writing curriculum. **British Educational Research Journal** 36 (1), 143-162.

Liu, E.Z.F. and Lee, C.Y. (2013). Using peer feedback to improve learning via online peer assessment. **The Turkish Online Journal of Educational Technology** 12 (1), 187-199.

Lundstrom, K. and Baker, W. (2009). To give better than to receive: The benefits of peer review to the reviewer's writing. **Journal of Second Language Writing** 18, 30-43.

Rubin, R.S. (2006). The academic journal review Process as a Framework for Student Developmental Peer feedback. **Journal of management Education** 30 (2), 378-398.

Shute, V.J. (2008). **Focus on Formative Feedback. Review of Educational Research** 78 (1), 153-189.

Svinicki, M.D. (2001). **Encouraging your students to give feedback.** *New Directions for Teaching and Learning* 87, 17-24.

- Su, Z. (2011). **Peer feedback: a new approach to English writing instruction in a chinese college setting.** Sino-US English Teaching 8 (6), 364-368.
- Taras, M. (2008). **Summative and formative assessment. Active learning in higher education** 9 (2), 172-192.
- Zheng, C. (2012). **Understanding the learning process of peer feedback activity : An ethnographic study of Exploratory Practice.** Language Teaching Research 16 (1), 109-126.